

УДК 636.59:338.43(477.7)

DOI <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2025.143.1.28>

ОЦІНКА МОЖЛИВОСТІ ВИРОБНИЦТВА М'ЯСА ПЕРЕПЕЛІВ В УМОВАХ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ ТИПОВИХ ДЛЯ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

Карпенко О.В. – к.с.-г.н.,

доцент кафедри технологій виробництва та переробки сільськогосподарської
продукції імені академіка В.Г. Пелиха,

Херсонський державний аграрно-економічний університет

orcid.org/0000-0003-2132-1017

У статті наведено результати досліджень щодо вивчення можливості організації виробництва м'яса перепелів в умовах фермерських господарств південного регіону України.

Птаківництво займає лідируючі позиції в аграрному секторі більшості країн, що зумовлено необхідністю забезпечення населення тваринними білками та дієтичними продуктами харчування. У зв'язку з цим активно розвивається відносно молода та перспективна галузь – перепелівництво, що має низку істотних переваг у порівнянні з іншими видами птахів.

Таким чином, впровадження високоефективних технологій виробництва м'яса перепелів є одним із етапів сталого розвитку фермерських господарств південного регіону України.

За результатами досліджень отримані нові дані для оптимізації технологічних процесів виробництва м'яса перепелів. Рівень рентабельності був у межах планованих показників. На основі отриманих результатів дослідження оптимізовано технологічні операції виробництва перепелиного м'яса.

Доведено, що в умовах фермерського господарства доцільно застосовувати промислове багатоярусне кліткове обладнання ОКП фірми ВАТ «Ніжинсьільмаш». Розрахунки показали, що у фермерському господарстві тільки в одному приміщенні розміром 9 х 12 м може утримуватися 72000 голів перепілок і виробництво м'яса перепелів – 9 576 кг.

Доведено, що в умовах фермерського господарства для отримання м'яса високої якості та продуктивності доцільно використовувати перепілок породи фараон, так як, вони характеризуються високою енергією росту.

Встановлено, що в умовах фермерського господарства яке не має достатньої земельної площі достатньо закуповувати необхідну кількість кормових засобів та приготувати повнораціонний комбікорм на комбікормовому заводі. В структурі витрат корми будуть мати частку в межах 40...41 %.

Розрахунок економічної ефективності показав, що застосування розробленої технології виробництва м'яса перепелів є економічно доцільним. Так, рівень рентабельності виробництва продукції перепелівництва у господарстві складатиме – 26,53 %.

Ключові слова: технологія, порода, добовий молодняк, перепілка, середньодобовий приріст, валовий приріст, раціон годівлі.

Karpenko O.V. Assessment of the possibility of quail meat production in the conditions of farm typical for the Southern region of Ukraine

The article presents the results of research on the study of the possibility of organizing the production of quail meat in the conditions of farms in the Southern region of Ukraine.

Poultry farming occupies a leading position in the agricultural sector of most countries, which is due to the need to provide the population with animal proteins and dietary food products. In this regard, a relatively young and promising industry is actively developing – quail farming, which has a number of significant advantages compared to other species of birds.

Thus, the introduction of highly efficient technologies for the production of quail meat is one of the stages of sustainable development of farms in the Southern region of Ukraine.

According to the results of the research, new data were obtained for optimizing the technological processes of quail meat production. The level of profitability was within the planned indicators. Based on the results of the research, technological operations for the production of quail meat were optimized.

It is proved that in the conditions of a farm it is advisable to use industrial multi-tiered cage equipment of the OKP company OJSC "Nizhynsilmas". Calculations have shown that in a farm, only one room measuring 9 x 12 m can contain 72,000 quails and the production of quail meat is 9,576 kg.

It has been proven that in farm conditions, to obtain high-quality meat and productivity, it is advisable to use quail of the Pharaoh breed, since they are characterized by high growth energy.

It has been established that in farm conditions that do not have sufficient land area, it is enough to purchase the necessary amount of feed and prepare complete feed at a feed plant. In the cost structure, feed will have a share within 40...41%.

The calculation of economic efficiency has shown that the application of the developed technology for the production of quail meat is economically feasible. Thus, the level of profitability of quail production in the farm will be 26.53%.

Key words: technology, breed, daily young stock, quail, average daily gain, gross gain, feeding ration.

Постановка проблеми. Птахівництво займає лідируючі позиції в аграрному секторі більшості країн, що зумовлено необхідністю забезпечення населення тваринними білками та дієтичними продуктами харчування. У зв'язку з цим активно розвивається відносно молода та перспективна галузь – перепелівництво, що має низку істотних переваг у порівнянні з іншими видами птахів [1, р. 601–608].

Швидке зростання, раннє статеве дозрівання і короткий інкубаційний період перепелів яєць роблять їх цінним об'єктом для селекційно-генетичних досліджень, дозволяючи отримувати кілька поколінь на рік. Це стимулює наукові дослідження в цій галузі, спрямовані на підвищення продуктивності та покращення якісних характеристик перепелиної продукції, що у свою чергу сприяє подальшому розвитку та зміцненню позицій перепелівництва у світовому птахівництві. Таким чином, перепелівництво є важливим компонентом забезпечення продовольчої безпеки і потребує подальшого наукового та практичного розвитку [2, р. 500–507].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Японський перепілка зарекомендувала себе як перспективний об'єкт птахівництва, значною мірою завдяки високому генетичному потенціалу продуктивності. Відмінною рисою цього птаха є її висока несучість, що досягає в середньому 310 яєць на рік. При цьому середня вага яйця становить 12,5 г, що у поєднанні з високою продуктивністю робить японського перепела економічно вигідним і привабливим для промислового розведення. Подальші дослідження та селекція, спрямовані на поліпшення породних якостей, дозволяють сподіватися на ще суттєвіше підвищення продуктивності та зміцнення позицій японського перепела на ринку птахівничої продукції [3, р. 925].

Незважаючи на свій скромний розмір, перепелині яйця є цінним джерелом вітамінів і мінералів, що не поступається по поживній цінності курячим, а за деякими показниками навіть перевершує їх. Фактично перепелине яйце є унікальним білково-вітамінно-мінеральним комплексом.

У перерахунку на грам продукту перепелині яйця містять значно більше вітамінів, ніж курячі: вітаміну А – у 2,5 рази, вітаміну В1 – у 2,8 разу та вітаміну В2 – у 2,2 рази. П'ять перепелиних яєць, еквівалентних за масою одному курячому, забезпечують у п'ять разів більше фосфору та калію, а також у 4,5 рази більше заліза.

Таким чином, перепелині яйця є концентрованим джерелом необхідних поживних речовин, яке може бути особливо корисним для підтримки здоров'я і загального благополуччя [4, р. 409–413]. Висока концентрація цінних поживних речовин

робить перепелині яйця як цінним продуктом харчування, а й важливим терапевтичним засобом. Медична спільнота по всьому світу широко рекомендує їх вживання завдяки їх унікальним властивостям.

Багатий склад перепелиних яєць, що включає широкий спектр вітамінів, мінералів і амінокислот, сприяє зміцненню імунної системи, нормалізації обміну речовин і поліпшенню загального стану здоров'я. На відміну від курячих, перепелині яйця рідше викликають алергічні реакції і мають більш високу концентрацію корисних речовин.

Регулярне вживання перепелиних яєць може позитивно впливати при лікуванні та профілактиці різних захворювань, включаючи хвороби шлунково-кишкового тракту, серцево-судинної системи та нервової системи. Таким чином, перепелині яйця є цінним ресурсом для підтримки здоров'я та профілактики захворювань, що пояснює їх популярність і широке застосування в дієтології та медицині [5, р. 13–21]. За вмістом незамінних амінокислот (тироzinу, треоніну, лізину, гліцину і гістидину) перепелині яйця також переважають курячі [6, р. 91–101]. Завдяки цьому вони мають антибактеріальні, імуномодулювальні, протипухлинні властивості, нормалізують діяльність шлунково-кишкового тракту, серцево-судинної та інших систем. Наприклад, в Японії перепелині яйця вживають для виведення з організму радіонуклідів.

М'ясо перепелів, що перевершує за поживними та смаковими якостями м'ясо іншого сільськогосподарського птаха, є цінним дієтичним і лікувальним продуктом, що не поступається перепелиним яйцям. Ніжне, соковите та ароматне, воно заслужено вважається делікатесом. Проте цінність м'яса перепелів не обмежується гастрономічними перевагами. Воно використовується в дієтичному харчуванні при лікуванні захворювань серця, шлунка, печінки, легень, нирок та хронічних захворювань. Регулярне вживання сприяє покращенню загального тону організму та зміцненню кісткової тканини [7, с. 42–47].

Тому, розвиток перепільництва в нашій країні змусив промисловість та приватні фірми виробники переглянути своє ставлення до фермерських та селянських господарств.

Таким чином, впровадження високоефективних технологій виробництва м'яса перепелів є одним із етапів сталого розвитку фермерських господарств південного регіону України.

Постановка завдання. *Метою роботи є оцінка можливості організації виробництва м'яса перепелів в умовах фермерського господарства південного регіону України.*

Для виконання поставленої мети передбачалося виконати наступні завдання:

- дослідити можливість розробки технології вирощування перепелів на м'ясо в умовах фермерського господарства з використанням кліткового обладнання ОКП ВАТ «Ніжинсьільмаш»;
- оцінити можливість використання перепелів породи Фараон [8];
- оцінити розроблені раціони годівлі птиці з урахуванням власної зернової групи;
- проаналізувати можливості маркетингової політики на ринку продажу перепілок в забійній масі по регіонах та області;
- провести розрахунок економічної ефективності ведення господарства.

На основі мети роботи та поставлених завдань *об'єктом дослідження є технологія виробництва м'яса перепелів в умовах фермерських господарств півдня України.*

Умовами для досліджень є: незамкнений цикл виробництва, за якого господарство займається закупівлею та вирощування перепелів на м'ясо протягом 35 днів. Господарство поповнюється закупленими добовими перепелятами.

Забезпеченість приміщеннями – фермерське господарство має одне капітальне приміщення або збірний модульний пташник [9, с. 14–15], розміром – 9 x 12 (рис. 1).

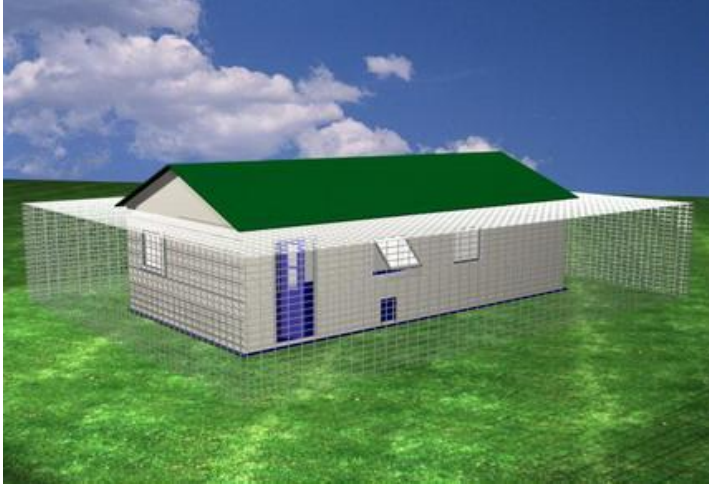

Рис. 1. Пташник модульний для селянських та фермерських господарств

Для розробки проекту нами було вибрано кліткове обладнання фірми ВАТ «Ніжинсільмаш». Для забезпечення ефективного вирощування та експлуатації перепілок конструкторським колективом заводу при співпраці з рядом птахофабрик розробив і започаткував у виробництво 4–6 ярусне механізоване кліткове обладнання (рис. 2) [10], яке успішно пройшло випробування і експлуатується в господарствах України і Молдови і приносить значний економічний ефект.

Рис. 2. Кліткова батарея для вирощування перепелів ОКП

Кліткові батареї обладнання виготовляють в чотирьох -, п'яти та шестиярусному виконанні. В залежності від розмірів пташника є можливість встановлювати різну кількість секцій батареї. Рами каркасу поставляються в зборі з перегородками.

Для розрахунку поголів'я перепілок для даного господарства скористалися технічними показниками кліткового обладнання ОКП (табл. 1). Крім того в таблиці наведено розрахунок необхідної кількості батарей для приміщення розміром 9 x 12 м.

Таблиця 1

Характеристика кліткового 4-х ярусного обладнання ОКП

Глибина, мм	500
Ширина, мм	600
Висота, мм	230
Площа клітки, мм	3000
Ширина батареї, мм	1320
Кількість кліток в одному ярусі	15
Кількість кліток на одній стороні батареї	60
Кількість кліток в батареї	120
Кількість батарей	3

Виходячи з того, що можливо встановити 3 батареї типу ОКП і розрахована місткість однієї батареї, то необхідна кількість поголів'я перепілок, що буде утримуватися протягом року в приміщенні при комплектації однієї батареї кожні 35 днів та 14 днів санітарного розриву місяці буде становити – 24000 голів (табл. 2). Всього поголів'я перепелів на рік буде становити – 72000 голів.

Таблиця 2

Розрахунок поголів'я для фермерського господарства

Щільність посадки в клітку, гол	25
Кількість голів в 1 батареї, гол	3000,00
Кількість батарей в пташнику	3
Кількість поголів'я в пташнику, гол	9000
Тривалість вирощування, днів	35
Санітарний розрив, днів	14
Кількість вирощених партій в одній батареї	8
Всього поголів'я для посадки за рік в одній батареї, гол.	24000
Збереженість за 35 дні, %	95
Всього поголів'я на реалізацію за рік з однієї батареї, гол.	22800
Всього поголів'я для посадки за рік в приміщенні, гол.	72000
Всього поголів'я на реалізацію за рік, гол.	68400
Жива маса одного перепела, кг	0,14
Жива маса вього поголів'я за рік, кг	9576

В середньому на голову на відгодівлі перепілок припадає до 16...18 г корму на добу. Звідси загальна потреба в кормах для господарства наведена в таблиці 3.

Таблиця 3

Розрахунок кормів

Початкове поголів'я, голів	72000,000
Кінцеве поголів'я, голів	68400,000
Середнє поголів'я, голів	70200,000
Добова норма споживання корму, г/гол/добу	0,562
Всього кормів, кг	39452,400

Як видно з вище наведеної таблиці для задоволення потреб в кормах протягом року необхідно придбати – 39 452 кг. Виготовлення повнораціонних кормів здійснюється на кормо переробному підприємстві.

Загальні витрати прогнозуються у розмірі 1 666,5 тис. грн. З них, найбільше частка витрат перепадає на виплату за встановлене кліткове обладнання – 18,00%, корма становлять – 40,83%, а закупівля перепілок майже відповідно – майже 26 відсотків. На інші витрати припадає $\approx 7\%$.

За розрахунками, обсяги виробництва та реалізації продукції птахівництва становитимуть: кількість виробленого м'яса в живій масі – 9 576 кг. Оптова ціна 1 кг м'яса становить 240 грн. Вартість виробленої продукції – 2 298,24 тис. грн. Відповідно собівартість 1 кг м'яса перепелів – 174 грн.

Виходячи з попередніх даних валовий прибуток становить 631,6 тис. грн. Чистого прибутку очікується – 442,1 тис. грн. Рівень рентабельності підприємства відповідно становитиме – 26,53%.

Висновки і пропозиції. Підводячи підсумок, можна зазначити, що:

1. На сьогоднішній день виробництвом м'яса перепелів займаються дуже мало. Тому існує перспектива розвитку даної галузі птахівництва в нашому регіоні.
2. На основі розрахунків розробленої технології, а саме (реконструкція капітального приміщення або встановлення модульного пташника, нового обладнання для вирощування перепелів, використання м'ясної породи Фараон, застосування повнораціонних комбикормів) прогнозований рівень рентабельності підприємства для південного регіону України на межі – 26,5%. Чистого прибутку за перший рік роботи фермер отримає 442 тис. грн. Окупність проекту становитиме 3,5–4 роки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Minvielle F. What are quail good for in a chicken-focused world? *World's Poultry Science J.* 2009. № 65 (4). P. 601–608. doi: 10.1017/ S0043933909000415.
2. Minvielle F. The future of Japanese quail for research and production. *World's Poultry Science J.* 2004. № 60 (4). P. 500–507. doi: 10.1079/ WPS200433.
3. Vali N. The Japanese quail: A review. *International J. of Poultry Science.* 2008. № 7 (9). P. 925. doi: 10.3923/ijps.2008.925.931.
4. Nepomuceno R.C., Watanabe P.H., Freitas E.R. et al. Quality of quail eggs at different times of storage. *Ciencia Animal Brasileira.* 2014. № 15 (4). P. 409–413. doi: 10.1590/1089-6891v15i424107.
5. Arthur J., Bejaei M. Quail Eggs. *Egg Innovations and Strategies for Improvements*; by ed. P.Y. Hester. London, UK: Academic Press, 2017. P. 13–21. doi: 10.1016/B978-0-12-800879-9.00002-0.
6. Genchev A. Quality and Composition of Japanese quail eggs (*Coturnix Japonica*). *Trakia J. of Sciences.* 2012. V. 10, Is. 2. P. 91–101.
7. О.О. Катеринич, С.М. Панькова. Розвиток перепелівництва в Україні. *Вісник аграрної науки.* 2020. № 4 (805). С. 42–47.

8. Фараон. URL: <https://kurkul.com/porody/655-faraon>
 9. Зора, В.Б. Системи для утримання птиці: вибирай сам. *Пропозиція*. 2005. Вип. 10. С. 14–15.
 10. Обладнання ОКП. URL: <http://www.selmash.com.ua//index>.
-